

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

DEPARTAMENT DE CULTURA, PATRIMONI I ESPORTS

10497

Acord del Ple del Consell de Mallorca, adoptat a la sessió de dia 12 de juliol de 2018, per deixar sense efecte la declaració BIC del palau i jardins d'Aiamans de Lloseta (decret 95/1995) i declaració com a bé catalogat a favor del palau i jardins d'Aiamans de Lloseta

El Ple del Consell Insular de Mallorca, en sessió de dia 12 de juliol de 2018, va adoptar, entre d'altres, el següent acord:

“El 7 de novembre de 2013 l'entitat Lloseta, SA va enviar una sol·licitud de modificació i supressió de la declaració de BIC i del seu entorn de protecció (núm. registre general 33933).

El 29 de juliol de 2014 el Ple de l'Ajuntament de Lloseta va enviar sol·licitud de revisió de la declaració de BIC del palau i els jardins d'Aiamans (núm. reg. gral. 25058).

El Palau i els jardins d'Aiamans foren declarats BIC, amb categoria de monument, pel Decret 95/1992, de 30 de desembre, (BOCAIB 10, 23/1/ 1993; BOE 102, 29/4/1993). A la declaració s'inclogueren l'immoble, els jardins i un entorn de protecció cap al nucli antic de Lloseta. Consta inscrit al Registre General de Béns d'Interès Cultural de l'Estat amb el codi d'identificació: R-I-51-00006830.

La Llei 12/98, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears regula una figura de protecció, diferent a la de BIC, inexistent a la Llei estatal, és la figura de Bé Catalogat. Quan en l'any 1992 es va declarar BIC el palau i els jardins d'Aiamans aquesta era la única figura possible de protecció.

L'informe tècnic emès dia 5 de desembre de 2014, pel cap de secció d'Arquitectura i la tècnica de Patrimoni Artístic, on fan un estudi detallat dels valors culturals de l'immoble i motiva perquè es considera més ajustat els valors de l'immoble a la figura de bé catalogat que la de bé d'interès cultural i proposen deixar sense efecte la declaració com a BIC amb categoria de monument, i incoar la declaració com a bé catalogat del Palau i jardins d'Aiamans.

La CIPH a la sessió de dia 27 de gener de 2015 va acordar en primer lloc, iniciar la tramitació administrativa per deixar sense efecte la declaració de Bé d'Interès Cultural, amb categoria de monument, del Palau i els jardins d'Aiamans (Decret 95/1992, de 30 de desembre) situat al terme municipal de Lloseta, seguint el procediment regulat a l'article 10. 5 de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears i en segon lloc, va acordar incoar l'expedient de declaració de Bé Catalogat del Palau i jardins d'Aiamans, segons la descripció que apareix tant a la part textual com a la documentació gràfica i planimètrica a l'informe tècnic de dia 5 de desembre de 2014.

La UIB va emetre un informe favorable, amb data 15 de desembre de 2015, als dos acords adoptats per la CIPH.

Es va donar un termini d'audiència als interessats de quinze dies hàbils. El 27 de gener de 2016, amb núm. 1698 de registre d'entrada en el Consell Insular de Mallorca, l'Ajuntament de Lloseta va presentar al·legacions contra l'acord esmentat de la CIPH. Posteriorment, el 23 de novembre de 2017 amb núm. 36579 de registre d'entrada, el Consistori remet acord plenari de 25/09/2017 sol·licitant la descatalogació com a BIC i la catalogació com a BC.

Es va obrir un període d'informació pública d'un mes (BOIB núm.187, de 26 de desembre de 2015).

Atès que no s'han presentat al·legacions.

Atès el que disposa l'article 10.1 de la Llei 12/1998, que té el següent tenir literal:

La declaració de béns d'interès cultural s'acordarà pel Ple del consell insular corresponent a proposta de la Comissió Insular de Patrimoni Històric i inclourà [...].

Atès que l'article 10.5 de la Llei 12/1998 regula per deixar sense efecte la declaració caldrà seguir el mateix procediment que per la seva declaració.

Atès que per declarar un bé catalogat s'ha de seguir el procediment regulat al capítol II del Títol I, article 14 i següents, de la Llei esmentada.

Atès que per declarar un Be Catalogat, d'acord amb l'article 15 de la Llei esmentada, la competència és del Ple.

Per tot això, i en virtut del que es disposa al Títol I de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears, en relació amb la Llei 16/1985, de 25 de juny, del patrimoni històric espanyol, el Reial decret 111/1986, de 10 de gener, de desenvolupament parcial de l'esmentada Llei, i d'acord amb les competències atribuïdes per la Llei 6/1994, de 13 de desembre, als Consells Insulars en matèria de patrimoni històric, i Reglament Orgànic del Consell Insular de Mallorca, aprovat pel Ple a la sessió 2 de juliol de 2001 (BOIB 102, de 25 agost de 2001), modificat pel Ple a la sessió de 8 de març de 2004 (BOIB núm. 38, de 16/03/2004), a la sessió de dia 28 de juliol de 2008 (BOIB núm. 113, de 14 d'agost de 2008), a la sessió de 13 d'octubre de 2011 (BOIB núm. 158, de 20/10/2011), a la sessió de 14 de febrer de 2013 (BOIB núm. 86 de 18/06/2013), a la sessió de dia 9 d'octubre de 2014 (BOIB núm. 145, de 21 d'octubre de 2014, i a la sessió de dia 8 d'octubre de 2015 (BOIB núm. 186, de 24 d'octubre de 2015) i a la sessió de 12 de desembre de 2016 (BOIB 157 de 15/12/2016), el President de la Comissió Insular de Patrimoni Històric eleva al Ple la següent proposta d'ACORD:

- I. **Deixar sense efecte** la declaració de Bé d'Interès Cultural, amb categoria de monument, del Palau i els jardins d'Aiamans (Decret 95/1992, de 30 de desembre) situat al terme municipal de Lloseta, seguint el procediment regulat a l'article 10. 5 de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears i de conformitat amb els informes tècnic i jurídic, ambdós de dia 5 de desembre de 2014, que com a motivació s'adjunten i formen part integrant del present acord..
- II. **Declarar** com a Be Catalogat el Palau i jardins d'Aiamans situat al terme municipal de Lloseta, segons la descripció que apareix tant a la part textual com a la documentació gràfica i planimètrica a l'informe tècnic de dia 5 de desembre de 2014, que com a motivació s'adjunta i forma part integrant del present acord.
- III. Els efectes d'aquesta declaració són els que genèricament estableix la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears i la normativa concordant
- IV. **Notificar** aquesta resolució als interessats, a l'Ajuntament de Lloseta i al Govern de les Illes Balears.
- V. **Publicar** aquest acord al Butlletí Oficial de les Illes Balears i al Butlletí Oficial de Estat.
- VI. **Anotar** la declaració com a Be Catalogat el Palau i jardins d'Aiamans (Lloseta) al Catàleg Insular del Patrimoni Històric de Mallorca i s'ha de comunicar a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears perquè procedeixi a la seva anotació al Catàleg General del Patrimoni Històric de les Illes Balears.
- VII. **Anotar** l'acord de deixar sense efecte la declaració com a bé d'interès cultural del Palau i jardins d'Aiamans, al Registre Insular de Béns d'Interès Cultural de Mallorca i s'ha de comunicar a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears perquè procedeixi a la seva anotació al Registre de Béns d'Interès Cultural de les Illes Balears i, a la vegada, comuniqui al Registre General de Béns

d'Interès Cultural de l'Estat les inscripcions i anotacions que es realitzin”

Contra aquest acord que posa fi a la via administrativa es poden interposar, alternativament, els recursos següents:

- a) Directament el recurs contenciós administratiu davant el Jutjat Contenciós Administratiu de Palma de Mallorca, en el termini de dos mesos, comptadors a partir del dia següent de la notificació de la present resolució/acord.*
- b) El recurs de reposició potestatiu davant el Ple del Consell de Mallorca, en el termini d'un mes, comptador a partir del dia següent de la notificació de la present resolució/acord. Contra la desestimació expressa del recurs de reposició podrà interposar-se el recurs contenciós administratiu, en el termini de dos mesos, comptadors a partir del dia següent de la notificació de la desestimació del recurs de reposició. Contra la desestimació per silenci del recurs de reposició podrà interposar-se el recurs contenciós administratiu, en el termini de sis mesos, comptadors a partir del dia següent a la desestimació presumpta (un mes des de la interposició del recurs sense que s'hagi notificat la resolució).*

No obstant l'anterior, es pot exercitar, si n'és el cas, qualsevol altre recurs que s'estimi pertinent. Tot això de conformitat amb la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa i de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del Procediment administratiu comú de les administracions públiques.

La qual cosa us comunic per a que en tingueu coneixement i als efectes oportuns.

Palma, 3 d'agost de 2018

El secretari general per substitució
Antoni Benlloch Ramada

ANNEX I: Es publica com annex l'informe tècnic de dia 5 de desembre de 2014.

Informe tècnic

1. En data 07/11/2013 l'entitat Lloseta, S.A. va enviar una sol·licitud de modificació i supressió de la declaració de BIC i del seu entorn de protecció (núm. reg. gral. 33933).

Aquesta entitat, Lloseta, SA, com a propietària de l'immoble, exposa els antecedents en quant a la normativa urbanística municipal que afecta a la parcel·la, en combinació a la protecció de BIC de l'immoble, i a l'entorn de protecció, així com la necessitat d'haver de aprovar un pla especial de protecció per a la zona, recollida a les vigents NS. S'argumenta la voluntat de restaurar i rehabilitar el citat palau i els seus jardins, però amb unes condicions edificatòries i d'ús distintes de les actuals. Indica també que actualment no té sentit el referit entorn de protecció ni tampoc la redacció prèvia d'un pla especial. Finalment cita la llei turística 8/2012, tot indicant que l'ús hotel·ler és un dels possibles que s'estan estudiant. Després sol·liciten:

1. la modificació de supressió de la referida declaració de BIC i el seu entorn de protecció (perquè el palau fou objecte d'una important reforma feta per l'arquitecte Gabriel Alomar l'any 1942).
2. subsidiàriament: la modificació de la declaració de BIC, en el sentit que el seu àmbit abasti únicament el palau, i d'ell, només les parts que podrien formar part de l'edifici catalogat, es a dir, excloent la zona de serveis, els annexos i els jardins; la supressió de l'entorn de protecció, o sinó que només afecti als jardins del palau i a l'edifici destinat a serveis i annexos; la supressió del planejament de l'àmbit destinat al desenvolupament d'un pla especial de protecció per al BIC, i del seu entorn; la possibilitat de disposar d'altres usos distintes als d'equipament cultural, com per exemple el turístic.

3. Que en qualsevol cas, se doni una resposta raonada a la sol·licitud.
 4. Ser considerats part interessada al procediment de modificació del BIC i el seu entorn de protecció.
2. En data 29/07/2014 el ple de l'Ajuntament de Lloseta va enviar sol·licitud de revisió de la declaració de BIC del palau i els jardins (núm. reg. gral. 25058).

El secretari de l'ajuntament comunica que el plenari de l'ajuntament en la seva sessió ordinària de 21.07.2014 va aprovar, per majoria absoluta, un acord de "pronunciament sobre revisió de la declaració de BIC del Palau i jardins d'Aiamans (Lloseta)". A n'aquest pronunciament se sol·licita que la Comissió procedeixi, sense dilacions, a la revisió, amb criteris actuals, de l'expedient de declaració de BIC d'aquest bé, i que, sense perjudici dels valors patrimonials de l'immoble, susceptibles de protecció, es compatibilitzi amb la implantació d'usos turístics permesos a l'empara de la disposició addicional desena de la llei 8/2012.

En resposta a aquestes dues sol·licituds, es procedeix a la revisió i re-estudi de l'expedient de declaració de BIC d'aquest Bé, per tal d'intentar determinar si resulta necessària i convenient la modificació del dit expedient, a partir dels seus valors culturals i determinar, amb la legislació de patrimoni històric actualment vigent, quina és la protecció jurídica més adient per a la preservació d'aquesta valors.

En aquest sentit, el primer que cal posar de manifest es que, tal com mostra la informació històrica, trobada a l'arxiu, del projecte de reforma d'Alomar, es pot determinar que l'any 1942 aquest conjunt de casal i jardí va sofrir una important intervenció de reforma que va comportar una important transformació formal i estructural, tant del palau com dels jardins, atorgant-li la seva imatge actual.

Per altra banda, un altre aspecte a tenir en compte a l'hora d'analitzar aquestes sol·licituds, són les aportacions fetes per la llei 12/98 del patrimoni històric de les Illes Balears, establint la possibilitat de protegir jurídicament el patrimoni immoble amb la categoria de Bé Catalogat (inexistent a la llei estatal, única vigent en el moment de la declaració) establint que els BIC són aquells béns més rellevants del patrimoni històric de les Illes Balears, a la vegada que permet la declaració com a bé catalogat per a tots aquells que tenen prou significació i valor com per a ser protegits de manera individualitzada.

1. INTRODUCCIÓ

L'objecte del present informe és la modificació de l'expedient de declaració del Palau d'Aiamans, actualment declarat Bé d'Interès Cultural amb la categoria de monument.

El Palau d'Aiamans fou declarat BIC amb categoria de monument pel decret 95/1992, de 30 de desembre, (BOCAIB 10, 23/1/ 1993; BOE 102, 29/4/1993). A la declaració s'inclogueren l'immoble, els jardins i un entorn de protecció cap al nucli antic de Lloseta. Consta inscrit al Registre General de Béns d'Interès Cultural de l'Estat amb el codi d'identificació: R-I-51-00006830.

2. FITXA TÈCNICA

Denominació: Palau i jardins d'Aiamans

Emplaçament: Plaça de l'església, sn

Municipi: Lloseta

Cronologia: Segle XX; amb possibles restes de cronologia anterior

Usos: Original: residencial; actual: en desús.

Classificació de sòl: Urbà

Ús possible segons NS vigents: edifici: usos culturals, jardins, ELP

3. MEMÒRIA HISTÒRICA

L'antic palau d'Aiamans

Amb el repartiment de Mallorca després de la conquesta de 1229, el vescomte de Bearn, Guillem de Montcada, va fer el seu propi repartiment entre els seus cavallers, i a Arnau Togores li van correspondre els territoris de Lloseta i Aiamans. Se suposa que d'aquests moments inicials devia datar la primera construcció del palau, que seria habitat pel llinatge entre l'edat mitjana i el segle XIX, assumint també funcions administratives. Fou objecte de nombroses reformes que de moment són poc documentades.

El segle XIX

Pel que fa a l'antic edifici, explica Gabriel Alomar a *Memorias de un urbanista*^[1] que “a finales del siglo pasado (XIX) fue modernizado, debía haber sido un modelo de arquitectura señorial rural mallorquina, tal vez con restos medievales. Por desgracia no se han conservado documentos gráficos del mismo. Hacia el año 1900 o poco antes, el entonces Conde de Ayamans, que era un hombre muy progresista, tuvo la idea de renovar las fachadas revocándolas con cemento. Este mismo renovó igualmente su casa de Palma, en la calle de Morey, vendiendo los elementos arquitectónicos del antiguo patio a un marchante norteamericano”^[2]. A la mateixa publicació descriu alguns canvis fets pel comte als interiors, com ara la substitució de pintures històriques per còpies modernes (algunes de les quals són al Museu Etnològic de Muro).

En qualsevol cas, és ben probable que davall de la modernització d'acabats decimonònics, hi romanguessin encara bona part dels elements arquitectònics de l'edat medieval i moderna que, amb la construcció d'Alomar, varen pràcticament desaparèixer.

El nou palau i jardí

A la memòria del nou projecte^[3], Gabriel Alomar parteix de la suposada “destrossa” realitzada en el XIX, per plantejar una “rehabilitació” que pràcticament reconstrueix el palau: “rehabilitado en todo su esplendor con la reconstrucción de sus fachadas, sin más respeto por lo existente que la conservación de los muros, ya que los interiores habían sido decorados y amueblados con una importante colección artística (...). Al mismo tiempo, en un huerto que formaba parte de la propiedad, se ha trazado un nuevo jardín, sin más aprovechamiento de lo antiguo que el fondo de la arboleda plantada delante de la casa, y que constituye el único resto de las obras realizadas en el siglo XIX. El carácter austero y medieval que debía tener el antiguo edificio ha sido transformado en el de moderna residencia señorial, armonizando los elementos de la arquitectura tradicional mallorquina con un espíritu de villa italiana del seiscientos, que no recuerda, sin embargo, ni en su estilo de conjunto, ni en sus detalles, ningún ejemplar determinado. Las fachadas han sido construidas con arenisca de Porreras y de Santanyí y piedra caliza pulimentada de “Son Burquet” de color rojo, sobre un fondo de estuco, formando una combinación, cuya riqueza acentúan los bellos bustos del escultor Borrell Nicolau. Si el jardín, como en todos los tradicionales mallorquines, combina los estilos hispano-árabe, manifestado en los macizos bordeados de mirto recortado y a nivel más bajo que los paseos, en los amates, en los canalillos de agua por los pasillos y escaleras musicalizando el ambiente y el italiano de las largas balaustradas, y en la profusión de estatuas y lápidas, y especialmente presente en el trazado geométrico”.

El nou conjunt arquitectònic serà el resultat d'una combinació d'elements de l'arquitectura tradicional mallorquina amb l'esperit de les viles italianes del XVII. Les façanes, que fan de fons escenogràfic als jardins, són revestides a base de pedra de Porreres i de Santanyí, i de pedra calcària de Son Burguet, i estucat de color vermell.

Pel que fa als **jardins**, a la mateixa publicació biogràfica, Alomar explica que “los jardines que he tenido ocasión de proyectar han sido siempre el complemento de una obra o de un monumento

arquitectónico”^[4]. Referent al de Lloseta, esmenta que fou “construido y plantado en los años 1942 y 1943. Es de clara inspiración italiana”.

Les inscripcions llatines que Alomar situà a la façana i als jardins foren redactades pel poeta i llatísta Josep Maria Cerdà i Montaner, i revisades per Llorenç Riber. L’execució serà de l’artista català Joan Borell Nicolau.

En els anys noranta del segle XX es va eliminar la quasi totalitat del mur perimetral, deixant visibles els jardins des del nucli urbà.

4. MEMÒRIA DESCRIPTIVA

Situació i emplaçament

Tal i com se pot llegir a la memòria històrica, el palau d'Aiamans ocupa un lloc de plena centralitat al nucli urbà de Lloseta, doncs el primer es va construir després de la reconquesta. Juntament amb l'església parroquial, és l'indret més antic del poble.

El palau, els seus espais exteriors i jardins, ocupa un solar prou ampli del centre del poble. Una parcel·la d'uns 13700m². Respecte a n'aquesta parcel·la, el palau se situa al seu costat oest i nord. El palau se troba adossat a d'altres construccions del teixit urbà per la seva banda nord. Per la banda de ponent limita amb el que actualment és la plaça de l'església, o plaça d'Espanya, mentre que per les bandes sud i est se situen els jardins, que tenen com a límit els carrers de Joan Carles I pel sud, i Beat Ramon Llull per l'est.

Pel que fa a l'organització dins la pròpia parcel·la, palau i jardins se situen amb l'eix principal amb orientació sud-est nord-oest. Per contra, els seus eixos principals no se situen exactament paral·lels sinó que difereixen alguns graus. Mentre que el palau se situa amb les seves directrius paral·leles a les de l'església, el jardí presenta un eix principal més aviat perpendicular al carrer Joan Carles I, essent el gran aljub el que fa de ròtula entre l'ordre de l'edifici i el dels jardins.

El conjunt

S'accedeix al conjunt del palau i dels jardins per un gran portal amb reixa de ferro forjat, emmarcat per dues pilastres rematades per piràmides truncades sobre les quals descansen dues bolles.

Després de la cancel·la se circula pel que tradicionalment hauria estat la “carrera”, l'espai exterior annex a la façana principal. En el sentit de l'entrada, al front d'aquest passeig, es troba l'accés (a través d'un porxo abovedat) al gran pati (anomenat de les cavalleries) i als jardins al fons a la banda dreta. El gran aljub és l'element que se situa entre el pati de les cavalleries i el jardí, essent a la vegada el seu mur sud, el teló de fons o part més alta de l'eix principal, situat al final de l'escala que marca l'eix central del jardí.

El palau

El palau se situa amb la seva façana principal orientada a sud-est, com manda l'ortodòxia.

Respecte a l'exterior, totes les façanes presenten tres registres, seguint la tipologia dels casals mallorquins: plata baixa, planta pis i porxo, totes elles amb un marcat caràcter classicista per la seva distribució com pels elements decoratius.

La façana principal s'orienta cap als jardins. Presenta set obertures per planta distribuïdes de forma uniforme, amb l'ingrés adintel·lat ocupant una disposició centralitzada. Sobre aquest portal una inscripció redactada pel poeta Josep Maria Cerdà i Montaner i revisada per Llorenç Riber on hi ha referències mitològiques al bosc sagrat dedicat als deus Manes i al temple de Diana, el que explicaria la procedència d'Aiamans.

La planta baixa presenta finestres balconeres adintellades sobre les quals hi ha panells decoratius, esculpits, amb garlandes. La planta pis finestres amb balcons sobre els quals hi ha sis nínxols amb busts esculpits obra de Borrel Nicolau. A la planta porxo hi ha sis finestres apaïsades.

La façana lateral dreta s'obria a l'antiga casa dels posaders (actualment convertit en hotel). A la planta baixa finestres rectangulars tancades per reixes. A la planta pis hi ha una terrassa tancada per balustrada a la que donen cinc portals amb els tres centrals inserits en arcs cegats de mig punt amb columnes de capitell jònic. Sobre els dos portals laterals, nínxols amb busts esculpits. La planta porxo presenta cinc finestres apaïsades.

La façana esquerra s'orienta a un gran pati on hi havia les cotxeres i altres dependències secundàries. Aquest lateral presenta un pati interior amb una façana de tres pisos amb obertures adintellades regulars i balconada al primer pis. Des d'aquest pati interior s'accedeix a dependències secundàries (cuina, dependències de servei, etc.). La façana s'estructura amb dos cossos que sobresurten que, a nivell de planta pis, s'obren a una gran terrassa amb balustrada des d'on es pot accedir als jardins, a través d'un passeig amb pèrgoles i que tanca cap a l'exterior amb diferents dependències secundàries. En planta baixa, aquesta façana s'obre a un dels extrems amb una arcada d'estil mallorquí amb columnes i pilastres de capitell jònic que comunica el pati amb la façana principal.

En planta el palau té una estructura menys ortodoxa doncs si bé presenta un pati, aquest no fa de gran pati central distribuïdor, sinó que, respecte a l'entrada principal de la planta baixa, aquest queda situat en una posició lateral i, a la planta primera, a la banda del jardí, aquest ja no té construcció sinó terrassa.

Des de el portal principal s'accedeix a la planta baixa, amb un vestíbul distribuïdor, i la gran escala al fons del segon aiguavés. Presenta a l'esquerra dues grans sales (una a cada crugia), la que se situa a la segona crugia alberga la biblioteca. A continuació de les dues gran sales se situen dos dormitoris, a la banda de ponent. A la banda dreta entrant se situa, en la primera crugia i pujant uns escalons, un dormitori amb bany i sala d'estar, i a la segona crugia el gran pati interior que comunica amb les terrasses i balconades posteriors. Tanca el pati per la banda de llevant una crugia que conté magatzems i passos, i a la banda nord d'aquest pati s'hi situen la cuina i el menjador (aquesta zona és la que, a simple vista, presenta l'aspecte més antic). Mes enllà de la cuina s'hi troba un altre pati de servei, que limita per dos costats amb les parets mitjaneres.

Les estances de la planta pis es distribueixen a partir d'un espai central, entorn del qual es distribueixen sales, menjadors i dormitoris. En aquesta planta s'hi troben els espais més senyorials (sales, menjador, alcoves, etc.), així com de servei (cuina, office, etc.). Des d'aquesta planta es pot accedir a les terrasses exteriors.

Les estances de la planta segona o porxo, destinades al servei, es distribueixen a partir d'un passadís central, que presenta a la banda del pati tot de dormitoris en filera, mentre que a la banda de ponent, les dues sales amb dormitoris contigus.

Els exteriors: dependències annexes i jardins

Annexes al palau hi ha una zona de serveis que s'obren a un gran pati (de les cavalleries), delimitat per la façana de l'edifici, les nou cotxeres, amb arc de mig punt, els cos dels aljubs des dels quals s'accedeix als jardins i un mur amb arc que dona a un petit camí des del qual s'accedeix a un espai sense ús i al carrer.

Les cotxeres s'organitzen en un cos allargat, d'una crugia, adossat a la mitgera nord del solar, i en el que cada entrada correspon a una dependència. Aquest cos és cobert amb coberta plana, comunicada amb les terrasses de la planta primera del casal.

Pel que fa als jardins, la intervenció d'Alomar, també cerca la voluntat de dotar d'un caràcter italianitzant a tot el conjunt.

Els jardins s'estenen davant la façana principal, articulant-se amb terrasses, i amb un pati a un dels seus costats. El conjunt ocupa una extensió aproximada de 12650m².

Des de la façana principal s'obre un passeig amb dos parterres i restes vegetals (teix i boix) vestigis de l'antic jardí comtal que acaba amb una rotonda vegetal que acull una creu de pedra, dita Creu del

palau d'Aiamans, d'estil gòtic.

D'aquí s'accedeix a la part del jardí articulat a partir de dues terrasses situades a diferents nivells i que es comuniquen per escales a partir d'un eix que s'inicia al pati superior i que travessa transversalment les dues terrasses fins a una font amb frontispici clàssic amb fornícula que acull una estàtua de la deesa Ceres. A tota aquesta part del jardí, murs, portes i parts dels camins amb pedres encastades. Aquesta part del jardí actual ocupa l'espai de l'antic hort.

La terrassa inferior, una gran explanada rectangular, està dividida en parterres regulars (nou a cada un dels eixos, amb rosers) amb bancs emmarcats per pèrgoles. A l'extrem oposat al palau, aquesta terrassa es remata amb una piscina presidida per una escultura femenina obra de Borrell Nicolau. A ambdós costats de la piscina hi trobam dos espais, ocupats per un taronger i un petit pinar amb jardinet paisatgístic amb escultura de dona velada obra de l'autor mencionat. Aquesta terrassa se separa de la superior per una paret rematada per balustrada amb escales al centre i als extrems.

La terrassa superior presenta dos grans parterres dividits interiorment en petits parterres de formes geomètriques diferents, amb boj i xipresos. L'espai central d'aquests grans parterres està ocupat per una font, amb sortidors decorats amb caps de carner i de lleó, envoltada d'una petita sèquia. Des d'aquesta terrassa s'accedeix al pati superior per una escala amb portal emmarcat per dues pilastres rematades per piràmides truncades i bolles, làpida amb inscripció sobre el dintell. A ambdós costats de la porta dues finestres atrompetades i, a l'interior de la porta, altres dues obertures que donen a dos aljubs. Aquest gran cos que conformen el dos aljubs separa els jardins del pati on s'ubiquen les cotxeres. Sobre ell discorre una pèrgola de disseny classicista que forma un angle recte amb una altra menor, de disseny gòtic, que dona accés a una àmplia terrassa, amb balustrada, i des de la qual es pot accedir a l'interior del palau i a la clastra.

La franja nord-est del solar està ocupada per espais més de servei, que no podríem anomenar ben bé jardí. Es tracta d'un camí d'una entrada secundària, i al cantó més al nord, un espai lliure que va estar dedicat a uns viviers de plantes.

5. ESTAT DE CONSERVACIÓ

L'estat de conservació general del conjunt no és dolent, tot i que denota la seva falta d'ús, i per tant, la de manteniment.

Pel que fa a les edificacions, l'estat de conservació físic varia segons la zona de l'edificació. L'edifici denota, en general, que fa anys que no se'n fa un ús i per tant, que han estat tancades les estances, fet que ha augmentat els nivells d'humitat i falta de ventilació d'algunes zones, que han estat origen d'algunes patologies constructives.

A la zona de les cotxeres, els forjats presenten un elevat grau de deteriorament, i per tant, un mal estat de conservació.

El jardí té un cert grau de manteniment, tot i que, abans de fer qualsevol modificació important del seu disseny, espècies vegetals o traçats, consideram que seran imprescindibles estudis més profunds d'aquest element.

Estat de conservació de la tipologia

Tal i com s'ha descrit a l'expedient, el que actualment es veu quan es visita al lloc és, sobretot i casi únicament, la intervenció feta a la reforma dels anys 40. Només a la banda de la cuina i el menjador situats al nord del pati de la casa s'hi poden observar unes restes de construcció que semblen tenir més antiguitat.

Ara bé, tal i com s'ha dit també més amunt, no podem oblidar per un costat que aquest edifici ocupa un lloc de plena centralitat a n'aquest nucli urbà, i que segons es descriu, el primer palau d'Aiamans tendria origen medieval (post conquesta catalana), i que, totes aquestes intervencions anteriors no han estat gaire estudiades. Per tant, desconexim quines queden, ocultes ara a l'ull nuu per la reforma d'Alomar.

Pel que fa al jardí, hem trobat molt poca informació respecte a l'estat anterior a la reforma d'Alomar.

6. DESCRIPCIÓ I JUSTIFICACIÓ DE LA DELIMITACIÓ DEL BÉ

La declaració vigent com a BIC del palau i els jardins inclou tots els volums edificats (palau, zones de servei i jardins) i, com a entorn de protecció, les illetes adossades al palau. Si bé aquest àmbit és el que s'ha considerat inclòs a la declaració, s'ha de dir que la documentació textual i perimètrica que consta a l'expedient no resultava clarificadora a l'hora d'interpretar quin era l'àmbit que definia el monument i el de l'entorn de protecció.

L'acord d'incoació es va publicar amb una planimetria i una descripció de "la zona de protecció", mentre que l'acord de declaració només remet a la planimetria que consta a l'expedient. Per altra banda, i al marge del plànol publicat amb l'acord d'incoació, a l'expedient consta un plànol, diligenciat pel secretari municipal el 3 de desembre de 1986, amb "la zona afectada por la delimitación de la declaración" sense que s'especifiqui quin és l'àmbit del monument i quin es de l'entorn de protecció.

En el projecte de Gabriel Alomar localitzat al fons Alomar de l'AGCM, hi queda patent el fet que l'actual conjunt format de palau i jardins és fruit de la reforma del citat arquitecte, doncs sembla que aquest eliminà o transformà quasi la totalitat de l'antiga edificació per recrear-ne una de nova amb un altre perfil més escenogràfic. Així mateix, queda clar que els elements que puguin quedar de l'antiga edificació, si en queden, romanen ocults sota l'edifici actual. Així mateix, a la visita tècnica a l'immoble s'ha constatat que els interiors han estat modificats i no tenen un valor patrimonial que el faci mereixedor de protecció.

Per tant, la proposta que ara es fa, es per tal d'ajustar la figura de protecció i la seva delimitació als seus valors reals, limitant-la al palau i jardins estrictament –sense entorn de protecció-, i amb la figura de Bé Catalogat. A més, aquesta afectaria els exteriors dels volums construïts i els jardins. Per tant, el Bé Catalogat inclouria la parcel·la cadastral d'aquest bé, tal i com es pot veure a la delimitació gràfica adjunta.

7. PRINCIPALS MESURES DE PROTECCIÓ I CRITERIS D'INTERVENCIÓ EN EL BÉ

Com a norma general, s'ha d'assenyalar que s'hauran de protegir aquelles característiques i valors exposats a la memòria que figura en aquest informe i que són els que motiven la seva declaració.

Pel que fa a l'edifici principal caldrà mantenir la composició volumètrica general, l'estructura, les façanes i coberta.

A la banda anomenada d'antics viviers de plantes, a n'aquest indret s'admet nova intervenció, sempre i quan aquesta s'integri amb l'existent, i sempre i quan els estudis històrics i arqueològics previs que s'hauran de realitzar no ho desaconsellin.

Pel que fa al jardí, se n'ha de conservar el seu disseny, tots els elements escultòrics i de fàbrica (escales, balustrades, pèrgoles, parterres, fonts, etc.), així com les principals espècies arbustives.

Només seran possibles intervencions que no desmereixin el conjunt volumètric actual i que no alterin la contemplació del volum principal ni de les principals visuals del jardí.

Donada l'antiguitat de l'ocupació d'aquest solar, i la documentació existent del palau i hort anterior, així com el fet que no tenim documentat amb precisió l'abast de les diverses intervencions importants fetes al palau al llarg dels segles, en cas de voler-se dur a terme alguna reforma o restauració d'aquest bé que vagi més enllà del simple manteniment, prèviament consideram que serà imprescindible la realització d'un estudi històric-artístic més profund, així com el contrast d'aquesta informació amb una tasca d'investigació in situ (arqueologia de l'arquitectura) per tal d'esbrinar què en resta de les diverses reformes constructives a què ha estat sotmès aquest bé.

Pel que fa als usos, s'entén que seran possibles aquells que resultin compatibles i es pugin adaptar totalment als valors i característiques assenyalats en aquest informe com a motivació i justificació per a

la seva protecció.

En tot cas, s'haurà d'estar al que assenyalava la llei 12/98, del patrimoni històric de les Illes Balears, especialment en els seus articles 3 (col·laboració del particulars), 22 i 23 (protecció general dels béns del patrimoni històric i preservació de béns immobles), 26 (deure de conservació), 27 (incompliment dels deures de conservació), 28 (reparació de danys), 29 (informes i autoritzacions), 31 (col·locació d'elements exteriors), 40 (licències).

8. RELACIÓ AMB LES NORMES SUBSIDIÀRIES MUNICIPALS VIGENTS

Les actuals Normes Subsidiàries de planejament de Lloseta contenen tota una sèrie de determinacions urbanístiques pel que fa a aquest edifici i també al seu entorn de protecció. Respecte a l'edifici, aquest actualment està qualificat d'equipament. Els jardins i zones exteriors estan qualificades d'espai lliure públic.

Pel que fa a aquest bé i al seu entorn de protecció, les Normes determinen l'obligatorietat de redactar un pla especial de protecció.

Tal i com indica la llei 12/98 en el seu article 36, les determinacions d'una declaració de BIC vincularan el planejament municipal i n'obligaran a la seva modificació per a la seva adaptació a les determinacions del BIC.

Pel que fa a la necessitat de redactar un pla especial de protecció, aquesta necessitat sempre s'havia vinculat amb la declaració de BIC del Palau d'Aiamans i l'establiment d'un entorn de protecció. Hem de recordar que la llei 12/98 no estableix l'obligatorietat de redactar un pla especial de protecció per a la figura de monument (només l'estableix per a d'altres figures, com les de conjunt històric, etc.) i sobretot, no estableix cap obligatorietat d'aquest tipus per a un Bé Catalogat.

9. CONCLUSIÓ

El palau i els jardins són fruit d'una reforma pràcticament des dels fonaments per part de Gabriel Alomar (1942) en la qual van desaparèixer la quasi totalitat dels vestigis de l'antiga possessió històrica d'Aiamans. Les característiques del projecte, que centra l'atenció en crear una "escenografia" amb el conjunt de volums edificats i els jardins, fa que els valors d'aquest bé cultural es trobin, precisament, en l'efecte creat pel casal i els jardins, i per la seva rellevància en l'entorn urbà en què es troben.

Per això, es considera que allò que s'ha de preservar amb més cura és l'envolvent exterior de l'edifici –distribució, obertures, cromatisme, volumetria, acabats, tancaments exteriors, etc) doncs els interiors han estat espoliats i modificats. I també els jardins, que tenen valor com a part del projecte global, ja que actualment es troben en un estat molt semblant a l'original, tal i com els va concebre Gabriel Alomar, a més de constituir un espai de referència per a la població local.

Es considera que els interiors dels volums edificats poden ésser modificats en distribució i acabats (no en alçades de plantes o en aspectes que afectin les façanes), en tant que no s'hi troben valors patrimonials ressenyables, no hi ha rastres d'espais significatius ni de decoracions, així com tampoc no hi ha vestigis apreciables de l'edificació antiga. Sols si s'intervé en l'arquitectura o en el subsòl d'edifici o jardí s'hauria de fer-hi un control arqueològic per tal de detectar possibles vestigis ocults.

S'elimina l'entorn de protecció que abans formava part del BIC, doncs aquest no concorda amb l'actual concepte d'entorn, que té a veure amb la possible afectació de les visuals del bé cultural. No obstant això, les il·letes que formaven part d'aquest no queden exemptes de ser objecte en el futur d'altres expedients de protecció com a part del nucli antic de Lloseta, però en aquest cas com a part d'un conjunt històric amb criteris de morfologia urbana.

Com s'ha assenyalat al llarg de l'informe, el palau i jardins d'Aiamans varen ser declarats com a BIC, amb categoria de monument l'any 1992. S'ha de recordar que aquesta declaració es va fer en virtut de la legislació de patrimoni històric vigent en aquells moments, en la qual, al patrimoni immoble, només es podia atorgar protecció jurídica individualitzada a través de la declaració com a BIC. Amb la

Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears, el patrimoni immoble, podria gaudir de la declaració de BIC o de BC segons la seva rellevància dins el patrimoni històric.

De les dades històriques i descriptives assenyalades en aquest informe entenem que les característiques d'aquest immoble, d'acord amb la legislació vigent fan que, la figura de protecció més adient sigui la de Bé Catalogat.

Així doncs, de l'exposat fins ara, semblaria adient proposar deixar sense efecte la declaració com a Bé d'interès Cultural amb categoria de Monument a favor del palau i jardins d'Aiamans de Lloseta (decret 95/1992, de 30 de desembre, BOCAIB 10, 23/1/ 1993; BOE 102, 29/4/1993) per tal de proposar la incoació d'expedient de declaració com a Bé Catalogat del Palau i jardins d'Aiamans segons la descripció que apareix recollida, tant a la part textual com a la documentació gràfica i planimètrica d'aquest informe.

ANNEX II: es publica com annex II l'informe jurídic de 5 de desembre de 2014.

Informe Jurídic

Fets

1. En data 07/11/2013 l'entitat Lloseta, SA va enviar una sol·licitud de modificació i supressió de la declaració de BIC i del seu entorn de protecció (núm. reg. gral. 33933). L'entitat esmentada com a propietària de l'immoble, exposa en els antecedents en quant a la normativa urbanística municipal que afecta a la parcel·la en combinació a la protecció de BIC de l'immoble i a l'entorn de protecció, així com la necessitat d'aprovar un pla especial de protecció per a la zona, recollida a les vigents NNSS. S'argumenta la voluntat de restaurar i rehabilitar el citat palau i els seus jardins, però amb unes condicions edificatòries i d'ús distintes de les actuals. Considera que actualment no té sentit el referit entorn de protecció ni tampoc la redacció prèvia d'un pla especial. Finalment cita la Llei turística 8/2012, tot indicant que l'ús hotel·ler és un dels possibles usos que s'estan estudiant per al palau. Després sol·liciten:

1. La modificació de supressió de la referida declaració de BIC i el seu entorn de protecció vist que el palau fou objecte d'una important reforma feta per l'arquitecte Gabriel Alomar l'any 1942.
2. Subsidiàriament, la modificació de la declaració de BIC, en el sentit que el seu àmbit abasti únicament el palau (i d'aquest només les parts que podrien formar part de l'edifici catalogat, es a dir, excloent la zona de serveis, els annexos i els jardins); la supressió de l'entorn de protecció (o sinó que només afecti als jardins del palau i a l'edifici destinat a serveis i annexos); la supressió del planejament de l'àmbit destinat al desenvolupament d'un pla especial de protecció per al BIC, i del seu entorn, i d'aquesta manera possibilitar altres usos distintes als d'equipament cultural, com per exemple el turístic.
3. Que en qualsevol cas, se doni una resposta raonada a la sol·licitud.
4. Ser considerat part interessada en el procediment que es dugui a terme.

2. En data 29/07/2014 el Ple de l'Ajuntament de Lloseta va enviar sol·licitud de revisió de la declaració de BIC del palau i els jardins d'Aiamans (núm. reg. gral. 25058). El secretari de l'Ajuntament comunica que el plenari en la seva sessió ordinària de 21.07.2014 va aprovar, per majoria absoluta, un acord de "pronunciament sobre revisió de la declaració de BIC del Palau i jardins d'Aiamans (Lloseta)". A n'aquest pronunciament se sol·licita que la Comissió procedeixi, sense dilacions, a la revisió, amb criteris actuals, de l'expedient de declaració de BIC d'aquest bé, i que, sense perjudici dels valors patrimonials de l'immoble, susceptibles de protecció, es compatibilitzi amb la implantació d'usos turístics permesos a l'empara de la disposició addicional desena de la Llei 8/2012.

Ateses aquestes dues sol·licituds, des del Servei de Patrimoni Històric es procedeix a la revisió i nou estudi de l'expedient de declaració de BIC d'aquest bé, per tal d'intentar determinar si resulta

necessària i convenient la seva modificació, d'acord amb la legislació actualment vigent, i determinar també quina és la figura legal que millor s'ajusta a les característiques i valors d'aquest bé.

FONAMENTS DE DRET

Primer.- El Palau i els jardins d'Aiamans foren declarats BIC, amb categoria de monument, pel Decret 95/1992, de 30 de desembre, (BOCAIB 10, 23/1/ 1993; BOE 102, 29/4/1993). A la declaració s'incloueren l'immoble, els jardins i un entorn de protecció cap al nucli antic de Lloseta. Consta inscrit al Registre General de Béns d'Interès Cultural de l'Estat amb el codi d'identificació: R.-I-51-00006830.

Segon La Llei 12/98, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears regula una figura de protecció, diferent a la de BIC, inexistent a la Llei estatal, és la figura de Bé Catalogat. Quan en l'any 1992 es va declarar BIC el palau i els jardins d'Aiamans aquesta era la única figura possible de protecció.

L'informe tècnic emès dia 5 de desembre de 2014 fa un estudi detallat dels valors culturals de l'immoble i motiva perquè es considera més ajustat els valors de l'immoble a la figura de Bé Catalogat que la de Bé d'Interès Cultural. L'esmentat informe, apartat 6 *Descripció i justificació de la delimitació del bé* diu:

“La declaració vigent com a BIC del palau i els jardins inclou tots els volums edificats (palau, zones de servei i jardins) i, com a entorn de protecció, les illetes adossades al palau. Si bé aquest àmbit és el que s'ha considerat inclòs a la declaració, s'ha de dir que la documentació textual i perimètrica que consta a l'expedient no resultava clarificadora a l'hora d'interpretar quin era l'àmbit que definia el monument i el de l'entorn de protecció.

L'acord d'incoació es va publicar amb una planimetria i una descripció de “la zona de protecció”, mentre que l'acord de declaració només remet a la planimetria que consta a l'expedient. Per altra banda, i al marge del plànol publicat amb l'acord d'incoació, a l'expedient consta un plànol, diligenciat pel secretari municipal el 3 de desembre de 1986, amb “la zona afectada por la delimitación de la declaración” sense que s'especifiqui quin és l'àmbit del monument i quin es de l'entorn de protecció.

En el projecte de Gabriel Alomar localitzat al fons Alomar de l'AGCM, hi queda patent el fet que l'actual conjunt format de palau i jardins és fruit de la reforma del citat arquitecte, doncs sembla que aquest eliminà o transformà quasi la totalitat de l'antiga edificació per recrear-ne una de nova amb un altre perfil més escenogràfic. Així mateix, queda clar que els elements que puguin quedar de l'antiga edificació, si en queden, romanen ocults sota l'edifici actual. Així mateix, a la visita tècnica a l'immoble s'ha constatat que els interiors han estat modificats i no tenen un valor patrimonial que el faci mereixedor de protecció.

Per tant, la proposta que ara es fa, es per tal d'ajustar la figura de protecció i la seva delimitació als seus valors reals, limitant-la al palau i jardins estrictament –sense entorn de protecció-, i amb la figura de Bé Catalogat. A més, aquesta afectaria els exteriors dels volums construïts i els jardins. Per tant, el Bé Catalogat inclouria la parcel·la cadastral d'aquest bé, tal i com es pot veure a la delimitació gràfica adjunta.

A l'apartat 9 conclusió:

[...]

Com s'ha assenyalat al llarg de l'informe, el palau i jardins d'Aiamans varen ser declarats com a BIC, amb categoria de monument l'any 1992. S'ha de recordar que aquesta declaració es va fer en virtut de la legislació de patrimoni històric vigent en aquells moments, en la qual, al patrimoni immoble, només es podia atorgar protecció jurídica individualitzada a través de la declaració com a BIC. Amb la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears, el patrimoni immoble, podria gaudir de la declaració de BIC o de BC segons la seva rellevància dins el patrimoni històric.

De les dades històriques i descriptives assenyalades en aquest informe entenem que les característiques d'aquest immoble, d'acord amb la legislació vigent fan que, la figura de protecció més adient

sigui la de Bé Catalogat.

Així doncs, de l'exposat fins ara, semblaria adient proposar deixar sense efecte la declaració com a Bé d'interès Cultural amb categoria de Monument a favor del palau i jardins d'Aiamans de Lloseta (Decret 95/1992, de 30 de desembre, BOCAIB 10, 23/1/ 1993; BOE 102, 29/4/1993) per tal de proposar la incoació d'expedient de declaració com a Bé Catalogat del Palau i jardins d'Aiamans segons la descripció que apareix recollida, tant a la part textual com a la documentació gràfica i planimètrica d'aquest informe.

Atès l'exposat i d'acord amb el contingut de l'informe tècnic esmentat es proposa a elevar a la ponència tècnica, per a què al seu torn l'elevi a la CIPH, la següent proposta d'acord:

1.- Iniciar la tramitació administrativa per deixar sense efecte la declaració de Bé d'Interès Cultural, amb categoria de monument, del Palau i els jardins d'Aiamans (Decret 95/1992, de 30 de desembre) situat al terme municipal de Lloseta, seguint el procediment regulat a l'article 10. 5 de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears i de conformitat amb els informes tècnic i jurídic, ambdós de dia 5 de desembre de 2014, que com a motivació s'adjunten i formen part integrant del present acord.

2.- Incoar l'expedient de declaració de Be Catalogat del Palau i jardins d'Aiamans situat al terme municipal de Lloseta, segons la descripció que apareix tant a la part textual com a la documentació gràfica i planimètrica a l'informe tècnic de dia 5 de desembre de 2014, que com a motivació s'adjunta i forma part integrant del present acord.

3.- Els efectes d'aquesta incoació són els que genèricament estableixen la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears i la normativa concordant.

L'acord de declaració s'haurà d'adoptar en el termini d'un any, comptador des de la data d'iniciació del procediment, el qual caducarà un cop transcorregut aquest termini. Caducat el procediment, no es podrà tornar a iniciar fins el cap d'un any, llevat que ho demani el titular del bé.

No obstant, això, fins que no conclogui la tramitació de deixar sense efecte la declaració del BIC seran aplicables tots els efectes que per aquesta figura preveu la Llei 12/1998.

4.- Notificar aquesta resolució als interessats, a l'Ajuntament de Lloseta i al Govern de les Illes Balears.

5.- Publicar aquest acord al Butlletí Oficial de les Illes Balears i al Butlletí Oficial de Estat.

6.- Pel que fa a l'inici de la tramitació de deixar sense efecte la declaració com a bé d'interès cultural del Palau i jardins d'Aiamans, s'ha d'anotar al Registre Insular de Béns d'Interès Cultural de Mallorca i s'ha de comunicar a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears perquè procedeixi a la seva anotació al Registre de Béns d'Interès Cultural de les Illes Balears i, a la vegada, comuniqui al Registre General de Béns d'Interès Cultural de l'Estat les inscripcions i anotacions que es realitzin.

7.- Pel que fa a la incoació l'expedient de declaració de Be Catalogat del palau d'Aiamans, s'ha d'anotar al Catàleg Insular del Patrimoni Històric de Mallorca i s'ha de comunicar a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears perquè procedeixi a la seva anotació al Catàleg General del Patrimoni Històric de les Illes Balears.

[1] ALOMAR, G. Memorias de un urbanista,, p. 23-24.

[2] Es refereix a Can Fuster de s'Estorell, o can Aiamans, conegut pel desmuntatge del pati i la veda a peces a Arthur Byne en els anys 20 del segle XX.

[3] "Palacio Ayamans de Lloseta", mayo 1944, Fons Alomar, AGCM.

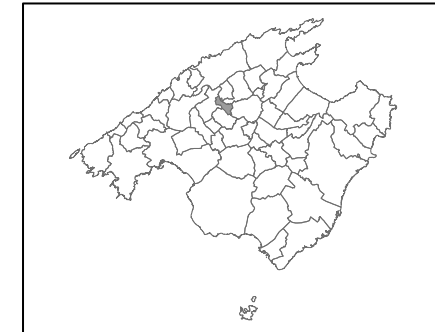
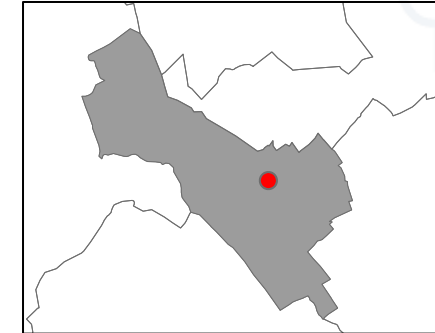
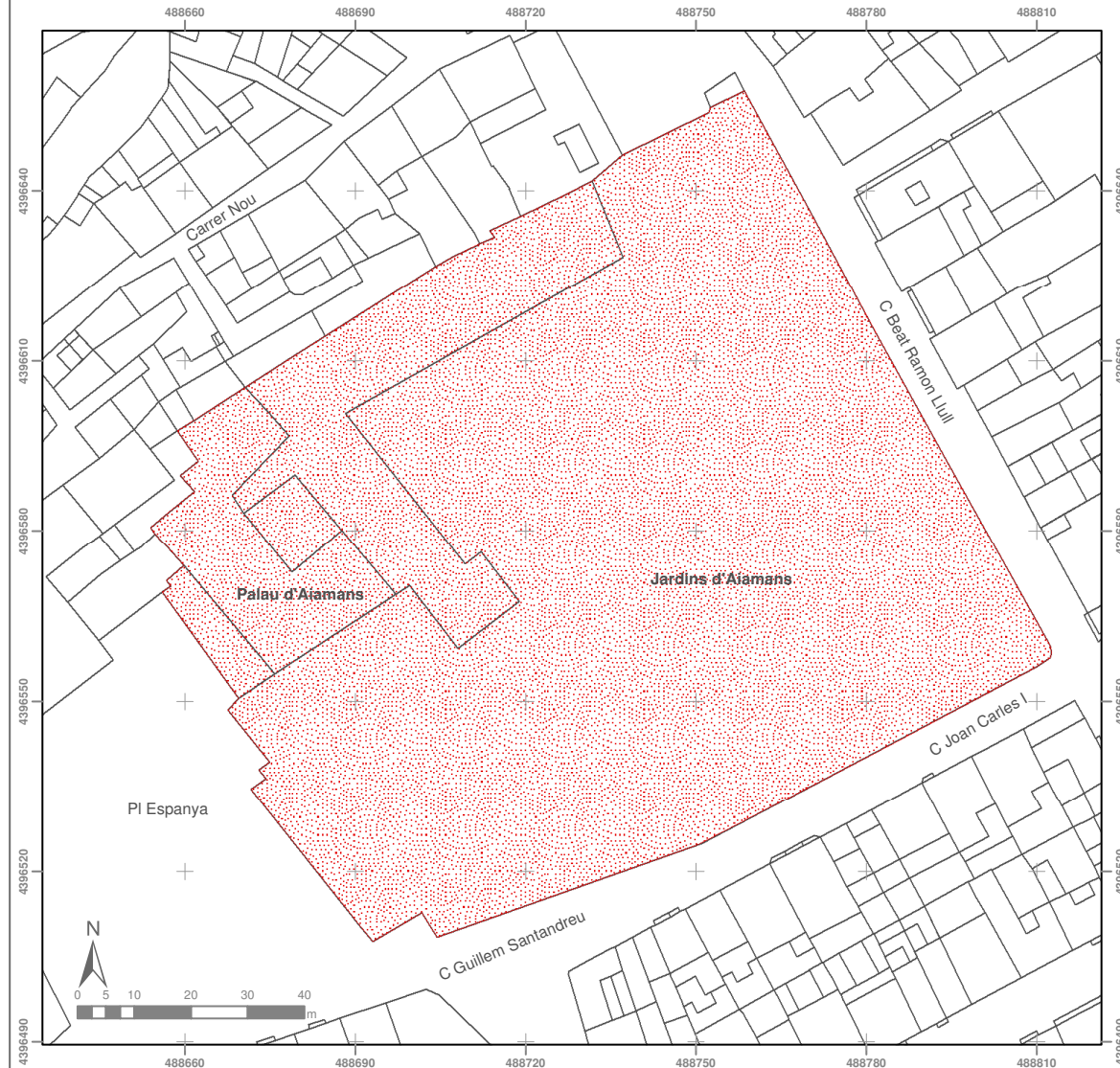
[4] ALOMAR, G. ... P. 128 i s.

ANNEX III: planimetria

Delimitació del Palau i jardins d'Aiamans -Lloseta- com a Bé Catalogat

Base cartogràfica
- Cartografia Catastral de la Dirección General del Catastro

